

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2011-4-104 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 11-44/995-341
Karar Tarihi : 03.08.2011

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : İsmail Hakkı KARAKELLE, Doç. Dr. Cevdet İlhan GÜNAY,
Reşit GÜRPINAR, Prof. Dr. Metin TOPRAK

B. RAPORTÖRLER : Hilal YILMAZ, Selvi KOCABAY

C. BAŞVURAN : Kıyı Tur Turizm ve Dış Ticaret A.Ş.
İskenderpaşa Mah. Atatürk Alanı No: 10/A 61030 Trabzon

D. HAKKINDA İNCELEME

YAPILAN : Samsunport Samsun Uluslararası Liman İşletmeciliği A.Ş.
Liman Mah. Rihtım Cad. 55100 İlkadım/Samsun

E. DOSYA KONUSU: Samsunport Samsun Uluslararası Liman İşletmeciliği A.Ş. (Samsunport)'nin Samsun Limanı'nda sunduğu hizmetlerde aşırı fiyat uyguladığı iddiası.

F. İDDİALARIN ÖZETİ: Şikâyet dilekçesinde özetle, Trabzon ve Samsun Limanları ile Rusya Federasyonu'nun Sochi-Tuepse ve Novorossysk Limanları arasında genellikle ro-ro ile narenciye ve yaş sebze ihraç yükü taşıdıkları; Trabzon Limanı'nı işleten Trabzon Liman İşletmeciliği A.Ş. ile Samsun Limanı'nı işleten Samsunport'un ücretlendirmeleri arasında aşırı fiyat farkları bulunduğu; gemilerinin Samsun Limanı'nda atık, barınma, palamar, pilotaj ve römorkaj hizmetlerine ödediği ücretlerin, Trabzon Limanı'nda ödediği ücretlerden belirgin şekilde yüksek olduğu; iki liman arasındaki esas farklılığın ise yükleme-boşaltma hizmetinde görüldüğü; gemi işletenin kendi imkânları ile yaptığı yükler bakımından Samsun Limanı'nda ton başına ... ABD Doları ve ayrıca tarifelerde bulunmayan ISPS Kodu (Uluslararası Gemi ve Liman Tesisi Güvenlik Kodu) kapsamında yük için ton başına ... ABD Doları alınırken, Trabzon Limanı'nda aynı yükleme boşaltma işlemi için ton başına sadece ... ABD Doları alındığı ve üstelik ISPS Kod kapsamında ilave bir ücret talep edilmediği; gemiye verilen içme ve kullanma suyu içinse Samsun Limanı'nda ton başına ... ABD Doları alınırken, Trabzon Limanı'nda ton başına ... ABD Doları alındığı belirtilmiş ve bu çerçevede, Samsunport'un Samsun Limanı'nda sunduğu hizmetlerde aşırı fiyat uygulamak suretiyle 4054 sayılı Kanun'u ihlal ettiği ileri sürülmüştür.

G. DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 06.04.2011 tarih ve 2612 sayı ile giren başvuru üzerine hazırlanan 27.04.2011 tarih ve 2011-4-104/İİ-11-365.BK sayılı İlk İnceleme Raporu, 04.05.2011 tarih ve 11-28 sayılı Kurul toplantısında görüşülmüş ve soruşturma açılmasına gerek olup olmadığının belirlenmesi amacıyla, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 40/1. maddesi uyarınca önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir.

İlgili karar uyarınca düzenlenen 15.07.2011 tarih ve 2011-4-104/ÖA-11-171.HY sayılı Önaraştırma Raporu 29.07.2011 tarih ve REK.0.08.00.00-110.02.02/351 sayılı Başkanlık Önergesi ile 11-44 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

11-44/995-341

H. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ: İlgili Rapor'da; Samsunport hakkında 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığı görüşüne yer verilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. İlgili Pazar

I.1.1. İlgili Ürün Pazarı

50 Samsun Limanı'nda sunulan hizmetler göz önünde bulundurularak, dosya kapsamında ilgili hizmet pazarı, "konvansiyonel yük, konteyner elleçleme, ro-ro ve demiryolu ile taşıma hizmetlerine yönelik liman hizmetleri" pazarı olarak belirlenmiştir.

I.1.2. İlgili Coğrafi Pazar

Dosya konusu liman hizmetleri bakımından, ilgili coğrafi pazar "Karadeniz Bölgesi" olarak tespit edilmiştir.

I.2. Yapılan Tespitler ve Değerlendirme

60 Yapılan şikâyet başvurusunda temel olarak, Samsunport'un yükleme ve boşaltma hizmetleri başta olmak üzere liman hizmetlerinde aşırı fiyat uyguladığı iddia edilmiştir. Başvuruda, aşırı fiyat iddiası Samsunport ve Trabzon Limanı işleticisi Trabzon Liman İşletmeciliği A.Ş.'nin yükleme-boşaltma, barınma, palamar, pilotaj, römorkaj, atık ile içme ve kullanma suyu hizmetleri için uyguladığı fiyatlar arasındaki farklılıklara dayandırılmıştır.

70 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesinde "*Bir veya birden fazla teşebbüsün ülkenin bütününde ya da bir bölümünde bir mal veya hizmet piyasasındaki hâkim durumunu tek başına yahut başkaları ile yapacağı anlaşmalar ya da birlikte davranışlar ile kötüye kullanması*" yasaklanmaktadır. Söz konusu madde kapsamında kötüye kullanma olarak kabul edilen eylemlerden biri de hâkim durumdaki teşebbüslerin, sundukları mal veya hizmetlerde aşırı fiyat uygulamalarıdır. Ancak herhangi bir fiyatlamanın hâkim durumun kötüye kullanılması kapsamında bir "aşırı fiyat" olarak değerlendirilebilmesi için, öncelikle ilgili teşebbüsün ilgili mal veya hizmeti sunduğu pazarda hâkim durumda bulunması, ardından da uygulanan fiyatın "aşırı fiyat" niteliğini taşıması gerekmektedir. Diğer taraftan, teşebbüs hâkim durumda olsun veya olmasın, teşebbüs tarafından aşırı fiyat uygulanmadığının tespit edilmesi durumunda hâkim durum tespitinin yapılmasına gerek duyulmayabilir. Bu amaçla öncelikle İmtiyaz Sözleşmesi'nin liman hizmet tarifelerinin belirlenmesine ilişkin hükümleri incelenmiştir.

80 Samsun Limanı'nın özelleştirilmesi sürecinde TCDD, ÖİB ile Samsunport arasında akdedilen 31.03.2010 tarihli İmtiyaz Sözleşmesi'nin "Tarifeler" başlıklı 9.16. maddesinin birinci fıkrasında Liman İşleticisi'nin liman hizmetlerine ilişkin ücret tarifelerini yürürlükteki mevzuat çerçevesinde tespit etmeye yetkili olduğu ve tarifelerin rekabetçi bir anlayışla belirleneceği belirtilmiştir. Aynı maddenin ikinci fıkrasında ise Liman'ın teslim tarihinden (01.04.2010) itibaren üçüncü yılın sonuna kadar İşleticinin uygulayacağı tarifelerin, TCDD'nin Liman'da 15.03.2010 tarihinde ABD Doları bazında uygulamakta olduğu tarifelerden daha yüksek olmayacağı hükme bağlanmıştır. Samsunport'un uyguladığı tarifelerin bahsi geçen tariflerden daha yüksek olması halinde, TCDD İşleticiye İmtiyaz Sözleşmesi'nin 17. maddesi uyarınca idari para cezası uygulayacak, ihlalin devamı halinde ise Sözleşme'nin 18.1. maddesi kapsamında Sözleşme feshedilebilecektir. Ancak bu üç yıllık dönemde Üretici Fiyat Endeksi'nde, ABD Doları/TL paritesinden daha fazla bir değişimin gerçekleşmesi halinde, İşletici tarifelerde bu fazlalık oranında artış yapabilecektir. Bunun yanı sıra İşletici, Liman'da TCDD tarafından sunulmayan bir hizmetin tarifesi veya çeşitli hukuki veya teknik zorunluluklar nedeniyle uygulamak

11-44/995-341

90 zorunda kaldığı ek fiyatlandırmalarını ilk üç yıl içerisinde TCDD'nin onayını almak şartıyla belirlemede serbesttir.

Sözleşme'nin 9.16. maddesinin üçüncü fıkrasında ise, İşleticinin üçüncü yılın sonundan itibaren hizmet tarifelerini serbestçe belirleyebileceği, ancak her bir farklı hizmet kategorisi için maliyet ayrıştırması sistemi ile gider hesabı tutmak (yıllara yayılmış işletme hakkı bedeli de bir maliyet kalemi olarak sayılmak üzere) ve "fahiş fiyatlandırmadan " kaçınmak zorunda olduğu ifade edilmiştir. Ayrıca işleticinin Liman'da aşırı fiyatlandırma yaptığı her bir olay için TCDD, Sözleşme'nin 17. maddesi uyarınca para cezası uygulayacaktır. Öte yandan, TCDD, her bir olaya uygulayacağı para cezasından ayrı olarak, İşleticinin Liman'da aşırı fiyatlandırma uygulamasının devam etmesi durumunda bu uygulamanın devam ettiği süre boyunca İşleticiye süreli para cezası da uygulayacaktır. İşleticinin ihlali gidermemesi halinde Sözleşme'nin 18.1. maddesi uyarınca Özelleştirme İdaresi Başkanlığı Sözleşme'yi feshedecektir. Bahsi geçen Sözleşme hükümleri ile TCDD'nin Samsun Limanı'nda özelleştirme sonrasında aşırı fiyat uygulanmasının önüne geçilmesi amaçlanmıştır. Yine aynı amaçla, TCDD'nin 5 personelinin gözetim görevini yerine getirmek üzere Liman'da düzenli olarak çalıştığı Samsunport yetkilileri tarafından ifade edilmiştir.

İmtiyaz Sözleşmesi'nin söz konusu maddeleri uyarınca, 2013 yılı Nisan ayına kadar Samsunport tarafından uygulanan liman ücretleri, TCDD tarafından Liman'da 15.03.2010 tarihinde uygulanan fiyatların üzerine çıkılmayacak şekilde belirlenmiştir. Aksi takdirde Samsunport'a para cezası verilmesi ile İmtiyaz Sözleşmesi'nin feshi dahi söz konusu olabilecektir. TCDD tarafından liman hizmet tarifelerine getirilen üst sınırın, yaptırımları ile birlikte 2013 yılına kadar devam edecek olması, yani Samsunport'un fiyatlarını belirleme serbestisine sahip olmaması dikkate alındığında, bu dönem içerisinde Samsunport tarafından aşırı fiyat uygulanması mümkün görünmemektedir. Dolayısıyla, Samsunport tarafından uygulanan tarifelerinin aşırı fiyat niteliğinde olmadığı ve hâkim durumun kötüye kullanılmasının söz konusu olmadığı kanaatine varılmıştır.

J. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre, dosya konusu iddialara yönelik olarak 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikâyetin reddine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.